

3. Prezesa Urzędu Mieszkalnictwa i Rozwoju Miast powołuje i odwołuje Prezes Rady Ministrów na wniosek ministra właściwego do spraw gospodarki przestrzennej i mieszkaniowej.
4. Wiceprezesów Urzędu Mieszkalnictwa i Rozwoju Miast powołuje i odwołuje minister właściwy do spraw gospodarki przestrzennej i mieszkaniowej na wniosek Prezesa Urzędu Mieszkalnictwa i Rozwoju Miast.”;
- 3) w art. 33b:
- a) w pkt 5 wyraz „projektów” zastępuje się wyrazem „programów”,
- b) w pkt 6 kropkę zastępuje się przecinkiem oraz dodaje się pkt 7 w brzmieniu:
- „7) wykonywanie przewidzianych przepisami szczególnymi zadań związanych z funkcjonowaniem pracowniczych ogrodów działkowych.”;
- 4) w art. 33c:
- a) pkt 1 otrzymuje brzmienie:
- „1) przygotowuje i przedstawia ministrowi właściwemu do spraw gospodarki przestrzennej i mieszkaniowej projekty ustaw, rozporządzeń i uchwał dotyczących polityki mieszkaniowej i rozwoju miast,”
- b) pkt 5 otrzymuje brzmienie:
- „5) wykonuje inne zadania z zakresu gospodarki przestrzennej i mieszkaniowej, określone w odrębnych przepisach.”;
- 5) w art. 33d ust. 2 otrzymuje brzmienie:
- „2. Prezes Rady Ministrów, na wniosek ministra właściwego do spraw gospodarki przestrzennej i mieszkaniowej, nadaje, w drodze rozporządzenia, statut Urzędowi Mieszkalnictwa i Rozwoju Miast, uwzględniając jego organizację wewnętrzną i tryb pracy.”
- Art. 2.** W ustawie z dnia 6 maja 1981 r. o pracowniczych ogrodach działkowych (Dz. U. z 1996 r. Nr 85, poz. 390, z 1997 r. Nr 141, poz. 943, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i z 1999 r. Nr 86, poz. 965) wprowadza się następujące zmiany:
- 1) w art. 17 w ust. 2 i 3:
- a) wyrazy „Minister Pracy i Polityki Socjalnej” zastępuje się wyrazami „minister właściwy do spraw pracy”,
- b) wyrazy „Ministrem Finansów” zastępuje się wyrazami „ministrem właściwym do spraw finansów publicznych”;
- 2) w art. 30 w ust. 3 wyrazy „ministra właściwego do spraw mieszkalnictwa i rozwoju miast” zastępuje się wyrazami „Prezesa Urzędu Mieszkalnictwa i Rozwoju Miast”.
- Art. 3.** Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *A. Kwaśniewski*

582

KONWENCJA

o przeprowadzaniu dowodów za granicą w sprawach cywilnych lub handlowych,

sporządzona w Hadze dnia 18 marca 1970 r.

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej

PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

podaje do powszechnej wiadomości:

W dniu 18 marca 1970 r. została sporządzona w Hadze Konwencja o przeprowadzaniu dowodów za granicą w sprawach cywilnych lub handlowych w następującym brzmieniu:

Przekład

KONWENCJA
o przeprowadzaniu dowodów za granicą w sprawach cywilnych lub handlowych

Państwa-sygnatariusze niniejszej konwencji,

pragnąc ułatwić przekazywanie i wykonywanie wniosków o prze-

CONVENTION
on the taking of evidence abroad in civil or commercial matters

The States signatory to the present Convention,

Desiring to facilitate the transmission and execution of Letters of

CONVENTION
sur L'obtention des preuves à L'étranger en matière civile ou commerciale

Les Etats signataires de la présente Convention,

Désirant faciliter la transmission et l'exécution des commis-

prorowadzenie dowodów oraz dążąc do ujednoczenia różnych metod stosowanych w tym celu,

pragnąc udoskonalić wzajemną współpracę sądową w sprawach cywilnych lub handlowych,

postanowiły zawrzeć w tym celu konwencję i uzgodniły następujące postanowienia:

Rozdział I

Wnioski o przeprowadzenie dowodów

Artykuł 1

W sprawach cywilnych lub handlowych sąd jednego Umawiającego się Państwa może żądać we wniosku o przeprowadzenie dowodów, zgodnie z postanowieniami własnego prawa, od właściwego organu innego Umawiającego się Państwa przeprowadzenia dowodu lub wykonania innych czynności sądowych.

Nie można zwracać się z wnioskiem w celu uzyskania dowodu, który nie jest przeznaczony do wykorzystania w toczącym się lub przyszłym postępowaniu.

Wyrażenie „inna czynność sądowa” nie obejmuje doręczania pism sądowych ani też zarządzeń tymczasowych lub czynności egzekucyjnych.

Artykuł 2

Umawiające się Państwo wyznacza organ centralny zobowiązany do przyjmowania wniosków o przeprowadzenie dowodów pochodzących od sądu innego Umawiającego się Państwa i do przekazywania organowi właściwemu do ich wykonania. Każde państwo utworzy organ centralny zgodnie ze swym prawem.

Wnioski przesyła się organowi centralnemu państwa wezwanego bez pośrednictwa jakiegokolwiek innego organu tego państwa.

Artykuł 3

Wniosek wymienia:

Request and to further the accommodation of the different methods which they use for this purpose,

Desiring to improve mutual judicial co-operation in civil or commercial matters,

Have resolved to conclude a Convention to this effect and have agreed upon the following provisions —

Chapter I

Letters of Request

Article 1

In civil or commercial matters a judicial authority of a Contracting State may, in accordance with the provisions of the law of that State, request the competent authority of another Contracting State, by means of a Letter of Request, to obtain evidence, or to perform some other judicial act.

A Letter shall not be used to obtain evidence which is not intended for use in judicial proceedings, commenced or contemplated.

The expression “other judicial act” does not cover the service of judicial documents or the issuance of any process by which judgments or orders are executed or enforced, or orders for provisional or protective measures.

Article 2

A Contracting State shall designate a Central Authority which will undertake to receive Letters of Request coming from a judicial authority of another Contracting State and to transmit them to the authority competent to execute them. Each State shall organize the Central Authority in accordance with its own law.

Letters shall be sent to the Central Authority of the State of execution without being transmitted through any other authority of that State.

Article 3

A Letter of Request shall specify —

sions rogatoires et promouvoir le rapprochement des diverses méthodes qu’ils utilisent à ces fins,

Soucieux d’accroître l’efficacité de la coopération judiciaire mutuelle en matière civile ou commerciale,

Ont résolu de conclure une Convention à ces effets et sont convenus des dispositions suivantes:

Chapitre I

Commissions rogatoires

Article premier

En matière civile ou commerciale, l’autorité judiciaire d’un Etat contractant peut, conformément aux dispositions de sa législation, demander par commission rogatoire à l’autorité compétente d’un autre Etat contractant de faire tout acte d’instruction, ainsi que d’autres actes judiciaires.

Un acte d’instruction ne peut pas être demandé pour permettre aux parties d’obtenir des moyens de preuves qui ne soient pas destinés à être utilisés dans une procédure engagée ou future.

L’expression «autres actes judiciaires» ne vise ni la signification ou la notification d’actes judiciaires, ni les mesures conservatoires ou d’exécution.

Article 2

Chaque Etat contractant désigne une Autorité centrale qui assume la charge de recevoir les commissions rogatoires émanant d’une autorité judiciaire d’un autre Etat contractant et de les transmettre à l’autorité compétente aux fins d’exécution. L’Autorité centrale est organisée selon les modalités prévues par l’Etat requis.

Les commissions rogatoires sont transmises à l’Autorité centrale de l’Etat requis sans intervention d’une autre autorité de cet Etat.

Article 3

La commission rogatoire contient les indications suivantes:

<p>a) organ wzywający o jej wykonanie oraz organ wezwany, jeżeli jest znany organowi wzywającemu;</p> <p>b) nazwiska i adresy stron postępowania oraz ich pełnomocników, jeżeli zostali ustanowieni;</p> <p>c) rodzaj postępowania, dla którego żąda się dowodu, wraz ze wszystkimi niezbędnymi informacjami w sprawie;</p> <p>d) dowód, który ma być przeprowadzony, lub inną czynność sądową, która ma być dokonana.</p>	<p>(a) the authority requesting its execution and the authority requested to execute it, if known to the requesting authority;</p> <p>(b) the names and addresses of the parties to the proceedings and their representatives, if any;</p> <p>(c) the nature of the proceedings for which the evidence is required, giving all necessary information in regard thereto;</p> <p>(d) the evidence to be obtained or other judicial act to be performed.</p>	<p>a) l'autorité requérante et, si possible, l'autorité requise;</p> <p>b) l'identité et l'adresse des parties et, le cas échéant, de leurs représentants;</p> <p>c) la nature et l'objet de l'instance et un exposé sommaire des faits;</p> <p>d) les actes d'instruction ou autres actes judiciaires à accomplir.</p>
<p>W miarę potrzeby wniosek ponadto wymienia między innymi:</p> <p>e) nazwiska i adresy osób, które mają być przesłuchane;</p> <p>f) pytania, które mają być zadane osobom przesłuchiwanym, lub opis przedmiotu sprawy, w której mają być one przesłuchane;</p> <p>g) dokumenty lub inne przedmioty, które powinny być zbadane;</p> <p>h) wymóg, aby zeznania zostały stwierdzone przysięgą lub przyrzeczeniem wraz z zastosowaniem szczególnej formy tej przysięgi lub przyrzeczenia;</p> <p>i) szczególną metodę lub procedurę, której należy przestrzegać na podstawie artykułu 9.</p>	<p>Where appropriate, the Letter shall specify, inter alia —</p> <p>(e) the names and addresses of the persons to be examined;</p> <p>(f) the questions to be put to the persons to be examined or a statement of the subject-matter about which they are to be examined;</p> <p>(g) the documents or other property, real or personal, to be inspected;</p> <p>(h) any requirement that the evidence is to be given on oath or affirmation, and any special form to be used;</p> <p>(i) any special method or procedure to be followed under Article 9.</p>	<p>Le cas échéant, la commission rogatoire contient en outre:</p> <p>e) les nom et adresse des personnes à entendre;</p> <p>f) les questions à poser aux personnes à entendre ou les faits sur lesquels elles doivent être entendues;</p> <p>g) les documents ou autres objets à examiner;</p> <p>h) la demande de recevoir la déposition sous serment ou avec affirmation et, le cas échéant, l'indication de la formule à utiliser;</p> <p>i) les formes spéciales dont l'application est demandée conformément à l'article 9.</p>
<p>Wniosek może również zawierać informacje niezbędne dla zastosowania artykułu 11.</p>	<p>A Letter may also mention any information necessary for the application of Article 11.</p>	<p>La commission rogatoire mentionne aussi, s'il y a lieu, les renseignements nécessaires à l'application de l'article 11.</p>
<p>Nie jest wymagana legalizacja lub inna podobna formalność.</p>	<p>No legalization or other like formality may be required.</p>	<p>Aucune légalisation ni formalité analogue ne peut être exigée.</p>

Artykuł 4

Wniosek sporządza się w języku urzędowym organu wezwanego lub dołącza się do niego tłumaczenie na ten język.

W każdym razie Umawiające się Państwo powinno przyjąć wniosek sporządzony w języku angielskim lub francuskim albo tłumaczenie na jeden z tych języków, chyba że zgłosiło zastrzeżenie przewidziane w artykule 33.

Umawiające się Państwo, które ma więcej niż jeden język urzędowy

Article 4

A Letter of Request shall be in the language of the authority requested to execute it or be accompanied by a translation into that language.

Nevertheless, a Contracting State shall accept a Letter in either English or French, or a translation into one of these languages, unless it has made the reservation authorized by Article 33.

A Contracting State which has more than one official language

Article 4

La commission rogatoire doit être rédigée dans la langue de l'autorité requise ou accompagnée d'une traduction faite dans cette langue.

Toutefois, chaque Etat contractant doit accepter la commission rogatoire rédigée en langue française ou anglaise, ou accompagnée d'une traduction dans l'une de ces langues, à moins qu'il ne s'y soit opposé en faisant la réserve prévue à l'article 33.

Tout Etat contractant qui a plusieurs langues officielles et ne peut,

i nie może z przyczyn określonych przez swe prawo wewnętrzne przyjmować wniosków sporządzonych w jednym z tych języków dla całego swojego terytorium, określa w oświadczeniu język, w którym wniosek powinien być sporządzony lub na który ma być przetłumaczony, w celu wykonania na określonych częściach terytorium tego państwa. W wypadku nieusprawiedliwionego niedopełnienia obowiązku wynikającego z tego oświadczenia koszty tłumaczenia na wymagany język obciążają państwo wzywające.

Umawiające się Państwo może, w drodze oświadczenia, wymienić język lub języki inne niż określone w ustępach poprzedzających, w których wniosek może być przekazany jego organowi centralnemu.

Tłumaczenie dołączone do wniosku powinno być poświadczone przez przedstawiciela dyplomatycznego, urzędnika konsularnego lub tłumacza przysięgłego albo przez jakąkolwiek inną osobę upoważnioną do tego w którymkolwiek z obu państw.

Artykuł 5

Jeżeli organ centralny uważa, że wniosek nie odpowiada postanowieniom niniejszej konwencji, powiadomi o tym niezwłocznie organ państwa wzywającego, który przekazał wniosek, określając zastrzeżenia do wniosku.

Artykuł 6

Jeżeli organ, któremu wniosek został przekazany, nie jest właściwy do jego wykonania, wniosek przekazuje się niezwłocznie organowi w tym samym państwie, który jest właściwy do jego wykonania zgodnie z postanowieniami jego własnego prawa.

Artykuł 7

Organ wzywający, jeżeli tego wymaga, powinien być informowany o czasie i miejscu przeprowadzenia postępowania w celu umożliwienia zainteresowanym stronom i ich pełnomocnikom, jeżeli zostali ustanowieni, wzięcia w nim udziału. Informację przesyła się bezpo-

and cannot, for reasons of internal law, accept Letters in one of these languages for the whole of its territory, shall, by declaration, specify the language in which the Letter or translation thereof shall be expressed for execution in the specified parts of its territory. In case of failure to comply with this declaration, without justifiable excuse, the costs of translation into the required language shall be borne by the State of origin.

A Contracting State may, by declaration, specify the language or languages other than those referred to in the preceding paragraphs, in which a Letter may be sent to its Central Authority.

Any translation accompanying a Letter shall be certified as correct, either by a diplomatic officer or consular agent or by a sworn translator or by any other person so authorized in either State.

Article 5

If the Central Authority considers that the request does not comply with the provisions of the present Convention, it shall promptly inform the authority of the State of origin which transmitted the Letter of Request, specifying the objections to the Letter.

Article 6

If the authority to whom a Letter of Request has been transmitted is not competent to execute it, the Letter shall be sent forthwith to the authority in the same State which is competent to execute it in accordance with the provisions of its own law.

Article 7

The requesting authority shall, if it so desires, be informed of the time when, and the place where, the proceedings will take place, in order that the parties concerned, and their representatives, if any, may be present. This information shall be sent directly to the parties or their

pour des raisons de droit interne, accepter les commissions rogatoires dans l'une de ces langues pour l'ensemble de son territoire, doit faire connaître, au moyen d'une déclaration, la langue dans laquelle la commission rogatoire doit être rédigée ou traduite en vue de son exécution dans les parties de son territoire qu'il a déterminées. En cas d'inobservation sans justes motifs de l'obligation découlant de cette déclaration, les frais de la traduction dans la langue exigée sont à la charge de l'Etat requérant.

Tout Etat contractant peut, au moyen d'une déclaration, faire connaître la ou les langues autres que celles prévues aux alinéas précédents dans lesquelles la commission rogatoire peut être adressée à son Autorité centrale.

Toute traduction annexée à une commission rogatoire doit être certifiée conforme, soit par un agent diplomatique ou consulaire, soit par un traducteur assermenté ou juré, soit par toute autre personne autorisée à cet effet dans l'un des deux Etats.

Article 5

Si l'Autorité centrale estime que les dispositions de la Convention n'ont pas été respectées, elle en informe immédiatement l'autorité de l'Etat requérant qui lui a transmis la commission rogatoire, en précisant les griefs articulés à l'encontre de la demande.

Article 6

En cas d'incompétence de l'autorité requise, la commission rogatoire est transmise d'office et sans retard à l'autorité judiciaire compétente du même Etat suivant les règles établies par la législation de celui-ci.

Article 7

L'autorité requérante est, si elle le demande, informée de la date et du lieu où il sera procédé à la mesure sollicitée, afin que les parties intéressées et, le cas échéant, leurs représentants puissent y assister. Cette communication est adressée directement aux dites parties

średnio stronom lub ich pełnomocnikiem, jeżeli organ państwa wzywającego tego żąda.

Artykuł 8

Umawiające się Państwo może oświadczyć, że sędziowie występującego organu drugiego Umawiającego się Państwa mogą być obecni przy wykonywaniu wniosku. Udział ten może być uzależniony od uprzedniej zgody organu wyznaczonego przez państwo składające oświadczenie.

Artykuł 9

Organ sądowy, który wykonuje wniosek, stosuje własne prawo w odniesieniu do metod i procedur postępowania.

Jednakże na wniosek organu wzywającego należy zastosować szczególną metodę lub procedurę, chyba że jest ona sprzeczna z wewnętrznym prawem państwa wezwanego lub jej zastosowanie nie jest możliwe z powodu praktyki sądowej lub trudności praktycznych.

Wniosek wykonuje się bezwłocznie.

Artykuł 10

Przy wykonywaniu wniosku organ wezwany stosuje odpowiednie środki przymusu, określone przez własne prawo wewnętrzne, w ten sam sposób i w tym samym zakresie, jak przy wykonywaniu zarządzeń wydanych przez organ własnego państwa lub przy wykonywaniu wniosków składanych przez strony w postępowaniu wewnętrznym.

Artykuł 11

Przy wykonywaniu wniosku zainteresowana osoba może odmówić zeznań lub przedstawienia innego dowodu w takim zakresie, w jakim ma prawo lub obowiązek odmowy zeznań lub odmowy udostępnienia dowodu na podstawie:

- a) prawa państwa wezwanego lub
- b) prawa państwa wzywającego, jeżeli prawo lub obowiązek odmowy zostało powołane we

representatives when the authority of the State of origin so requests.

Article 8

A Contracting State may declare that members of the judicial personnel of the requesting authority of another Contracting State may be present at the execution of a Letter of Request. Prior authorization by the competent authority designated by the declaring State may be required.

Article 9

The judicial authority which executes a Letter of Request shall apply its own law as to the methods and procedures to be followed.

However, it will follow a request of the requesting authority that a special method or procedure be followed, unless this is incompatible with the internal law of the State of execution or is impossible of performance by reason of its internal practice and procedure or by reason of practical difficulties.

A Letter of Request shall be executed expeditiously.

Article 10

In executing a Letter of Request the requested authority shall apply the appropriate measures of compulsion in the instances and to the same extent as are provided by its internal law for the execution of orders issued by the authorities of its own country or of requests made by parties in internal proceedings.

Article 11

In the execution of a Letter of Request the person concerned may refuse to give evidence in so far as he has a privilege or duty to refuse to give the evidence —

- (a) under the law of the State of execution; or
- (b) under the law of the State of origin, and the privilege or duty has been specified in the Letter,

ou à leurs représentants, lorsque l'autorité requérante en a fait la demande.

Article 8

Tout Etat contractant peut déclarer que des magistrats de l'autorité requérante d'un autre Etat contractant peuvent assister à l'exécution d'une commission rogatoire. Cette mesure peut être soumise à l'autorisation préalable de l'autorité compétente désignée par l'Etat déclarant.

Article 9

L'autorité judiciaire qui procède à l'exécution d'une commission rogatoire, applique les lois de son pays en ce qui concerne les formes à suivre.

Toutefois, il est déféré à la demande de l'autorité requérante tendant à ce qu'il soit procédé suivant une forme spéciale, à moins que celle-ci ne soit incompatible avec la loi de l'Etat requis, ou que son application ne soit pas possible, soit en raison des usages judiciaires de l'Etat requis, soit de difficultés pratiques.

La commission rogatoire doit être exécutée d'urgence.

Article 10

En exécutant la commission rogatoire, l'autorité requise applique les moyens de contrainte appropriés et prévus par sa loi interne dans les cas et dans la même mesure où elle y serait obligée pour l'exécution d'une commission des autorités de l'Etat requis ou d'une demande formulée à cet effet par une partie intéressée.

Article 11

La commission rogatoire n'est pas exécutée pour autant que la personne qu'elle vise invoque une dispense ou une interdiction de déposer, établies:

- a) soit par la loi de l'Etat requis;
- b) soit par la loi de l'Etat requérant et spécifiées dans la commission rogatoire ou, le cas

wniosku lub później potwierdzone na wniosek organu wezwanego przez organ wzywający.

Umawiające się Państwo może oświadczyć, że ponadto uznaje prawa lub obowiązki wynikające z prawa państw innych niż państwa wzywającego i państwa wezwanego, w zakresie określonym w tym oświadczeniu.

Artykuł 12

Można odmówić wykonania wniosku tylko wówczas, gdy:

- a) wykonanie wniosku w państwie wezwanym nie należy do właściwości sądów lub
- b) państwo wezwane uzna, że wykonanie wniosku narusza jego suwerenność lub bezpieczeństwo.

Nie można odmówić wykonania wniosku tylko z tej przyczyny, że prawo wewnętrzne państwa wezwanego przewiduje jego wyłączną jurysdykcję dla danej sprawy lub że jego prawo wewnętrzne nie przewiduje dochodzenia określonego roszczenia na drodze sądowej.

Artykuł 13

Organ wezwany przesyła dokumenty stwierdzające wykonanie wniosku organowi wzywającemu w taki sam sposób, jak przy przekazywaniu wniosku.

W każdym przypadku, jeżeli wniosek nie został wykonany w całości lub w części, należy niezwłocznie poinformować o tym organ wzywający, z podaniem przyczyn.

Artykuł 14

Wykonanie wniosku nie uzasadnia obowiązku zwrotu jakichkolwiek opłat lub kosztów.

Jednakże państwo wezwane może żądać od państwa wzywającego zwrotu wynagrodzeń wypłaconych biegłym i tłumaczom oraz kosztów spowodowanych zastosowaniem szczególnej procedury, na

or, at the instance of the requested authority, has been otherwise confirmed to that authority by the requesting authority.

A Contracting State may declare that, in addition, it will respect privileges and duties existing under the law of States other than the State of origin and the State of execution, to the extent specified in that declaration.

Article 12

The execution of a Letter of Request may be refused only to the extent that —

- (a) in the State of execution the execution of the Letter does not fall within the functions of the judiciary; or
- (b) the State addressed considers that its sovereignty or security would be prejudiced thereby.

Execution may not be refused solely on the ground that under its internal law the State of execution claims exclusive jurisdiction over the subject-matter of the action or that its internal law would not admit a right of action on it.

Article 13

The documents establishing the execution of the Letter of Request shall be sent by the requested authority to the requesting authority by the same channel which was used by the latter.

In every instance where the Letter is not executed in whole or in part, the requesting authority shall be informed immediately through the same channel and advised of the reasons.

Article 14

The execution of the Letter of Request shall not give rise to any reimbursement of taxes or costs of any nature.

Nevertheless, the State of execution has the right to require the State of origin to reimburse the fees paid to experts and interpreters and the costs occasioned by the use of a special procedure requ-

échéant, attestées par l'autorité requérante à la demande de l'autorité requise.

En outre, tout Etat contractant peut déclarer qu'il reconnaît de telles dispenses et interdictions établies par la loi d'autres Etats que l'Etat requérant et l'Etat requis, dans la mesure spécifiée dans cette déclaration.

Article 12

L'exécution de la commission rogatoire ne peut être refusée que dans la mesure où:

- a) l'exécution, dans l'Etat requis, ne rentre pas dans les attributions du pouvoir judiciaire; ou
- b) l'Etat requis la juge de nature à porter atteinte à sa souveraineté ou à sa sécurité.

L'exécution ne peut être refusée pour le seul motif que la loi de l'Etat requis revendique une compétence judiciaire exclusive dans l'affaire en cause ou ne connaît pas de voies de droit répondant à l'objet de la demande portée devant l'autorité requérante.

Article 13

Les pièces constatant l'exécution de la commission rogatoire sont transmises par l'autorité requise à l'autorité requérante par la même voie que celle utilisée par cette dernière.

Lorsque la commission rogatoire n'est pas exécutée en tout ou en partie, l'autorité requérante en est informée immédiatement par la même voie et les raisons lui en sont communiquées.

Article 14

L'exécution de la commission rogatoire ne peut donner lieu au remboursement de taxes ou de frais, de quelque nature que ce soit.

Toutefois, l'Etat requis a le droit d'exiger de l'Etat requérant le remboursement des indemnités payées aux experts et interprètes et des frais résultant de l'application d'une forme spéciale demandée par l'Etat

żądanie państwa wzywającego na podstawie artykułu 9 ustęp 2.

Organ wezwany, którego prawo zobowiązuje same strony do zebrania dowodów i który nie jest w stanie sam wykonać wniosku, może po otrzymaniu zgody organu wzywającego wyznaczyć w tym celu odpowiednią osobę. Wnosząc o zgodę, organ wezwany określa w przybliżeniu koszty wynikające z takiego postępowania. Organ wzywający, który udzielił swej zgody, zwraca wszelkie powstałe koszty; bez takiej zgody organ wzywający nie ponosi kosztów.

Rozdział II

Przeprowadzanie dowodów przez przedstawicieli dyplomatycznych, urzędników konsularnych lub osobę wyznaczoną

Artykuł 15

W sprawach cywilnych lub handlowych przedstawiciel dyplomatyczny lub urzędnik konsularny jednego Umawiającego się Państwa może przeprowadzać, bez stosowania przymusu, na terytorium innego Umawiającego się Państwa, na obszarze sprawowania swych funkcji, wszelkie czynności dowodowe dotyczące wyłącznie obywateli państwa, które reprezentuje, i dla celów postępowania wszczętego przed sądem tego państwa.

Umawiające się Państwo może oświadczyć, że taka czynność może być dokonana jedynie po uzyskaniu zezwolenia udzielonego na wniosek przedstawiciela dyplomatycznego lub urzędnika konsularnego przez właściwy organ wyznaczony przez państwo składające oświadczenie.

Artykuł 16

Przedstawiciel dyplomatyczny lub urzędnik konsularny jednego Umawiającego się Państwa może ponadto, na terytorium innego Umawiającego się Państwa, na obszarze sprawowania swoich funkcji, przeprowadzać, bez stosowania przymusu, wszelkie czynności dowodowe, dotyczące obywateli państwa pobytu lub państwa trzeciego, dla celów postępowania toczącego

ested by the State of origin under Article 9, paragraph 2.

The requested authority whose law obliges the parties themselves to secure evidence, and which is not able itself to execute the Letter, may, after having obtained the consent of the requesting authority, appoint a suitable person to do so. When seeking this consent the requested authority shall indicate the approximate costs which would result from this procedure. If the requesting authority gives its consent it shall reimburse any costs incurred; without such consent the requesting authority shall not be liable for the costs.

Chapter II

Taking of evidence by diplomatic officers, consular agents and commissioners

Article 15

In a civil or commercial matter, a diplomatic officer or consular agent of a Contracting State may, in the territory of another Contracting State and within the area where he exercises his functions, take the evidence without compulsion of nationals of a State which he represents in aid of proceedings commenced in the courts of a State which he represents.

A Contracting State may declare that evidence may be taken by a diplomatic officer or consular agent only if permission to that effect is given upon application made by him or on his behalf to the appropriate authority designated by the declaring State.

Article 16

A diplomatic officer or consular agent of a Contracting State may, in the territory of another Contracting State and within the area where he exercises his functions, also take the evidence, without compulsion, of nationals of the State in which he exercises his functions or of a third State, in aid of proceedings commenced in the courts of a State which he represents, if —

requérant, conformément à l'article 9, alinéa 2.

L'autorité requise, dont la loi laisse aux parties le soin de réunir les preuves et qui n'est pas en mesure d'exécuter elle-même la commission rogatoire, peut en charger une personne habilitée à cet effet, après avoir obtenu le consentement de l'autorité requérante. En demandant celui-ci, l'autorité requise indique le montant approximatif des frais qui résulteraient de cette intervention. Le consentement implique pour l'autorité requérante l'obligation de rembourser ces frais. A défaut de celui-ci, l'autorité requérante n'est pas redevable de ces frais.

Chapitre II

Obtention des preuves par des agents diplomatiques ou consulaires et par des commissaires

Article 15

En matière civile ou commerciale, un agent diplomatique ou consulaire d'un Etat contractant peut procéder, sans contrainte, sur le territoire d'un autre Etat contractant et dans la circonscription où il exerce ses fonctions, à tout acte d'instruction ne visant que les ressortissants d'un Etat qu'il représente et concernant une procédure engagée devant un tribunal dudit Etat.

Tout Etat contractant a la faculté de déclarer que cet acte ne peut être effectué que moyennant l'autorisation accordée sur demande faite par cet agent ou en son nom par l'autorité compétente désignée par l'Etat déclarant.

Article 16

Un agent diplomatique ou consulaire d'un Etat contractant peut en outre procéder, sans contrainte, sur le territoire d'un autre Etat contractant et dans la circonscription où il exerce ses fonctions, à tout acte d'instruction visant les ressortissants de l'Etat de résidence ou d'un Etat tiers, et concernant une procédure engagée devant un tribunal d'un Etat qu'il représente:

się przed sądami państwa, które reprezentuje, jeżeli:

- a) właściwy organ wyznaczony przez państwo pobytu wydał w tym zakresie zezwolenie ogólne lub dla poszczególnej sprawy oraz
- b) osoba ta przestrzega warunków określonych w zezwoleniu wydanym przez właściwy organ.

Umawiające się Państwo może oświadczyć, że czynności dowodowe mogą być dokonywane na podstawie niniejszego artykułu bez uprzedniego zezwolenia.

Artykuł 17

W sprawach cywilnych lub handlowych każda osoba odpowiednio wyznaczona w tym celu może przeprowadzać, bez stosowania przymusu, na terytorium Umawiającego się Państwa, wszelkie czynności dowodowe dla celów postępowania wszczętego przed sądem innego Umawiającego się Państwa, jeżeli:

- a) właściwy organ wyznaczony przez państwo, w którym czynność dowodowa jest dokonywana, wydał w tym zakresie zezwolenie ogólne lub dla poszczególnej sprawy, oraz
- b) osoba ta przestrzega warunków określonych w zezwoleniu wydanym przez właściwy organ.

Umawiające się Państwo może oświadczyć, że czynności dowodowe mogą być dokonywane na podstawie niniejszego artykułu bez uprzedniego zezwolenia.

Artykuł 18

Umawiające się Państwo może oświadczyć, że przedstawiciel dyplomatyczny, urzędnik konsularny lub osoba wyznaczona, którzy uzyskali zezwolenie na dokonanie czynności dowodowych na podstawie artykułów 15, 16 lub 17, może zwrócić się do właściwego organu wyznaczonego przez to państwo o pomoc niezbędną dla uzyskania dowodu przy zastosowaniu przymusu. Państwo składające oświadczenie może określić wymagane przez siebie warunki.

(a) a competent authority designated by the State in which he exercises his functions has given its permission either generally or in the particular case, and

(b) he complies with the conditions which the competent authority has specified in the permission.

A Contracting State may declare that evidence may be taken under this Article without its prior permission.

Article 17

In a civil or commercial matter, a person duly appointed as a commissioner for the purpose may, without compulsion, take evidence in the territory of a Contracting State in aid of proceedings commenced in the courts of another Contracting State if —

(a) a competent authority designated by the State where the evidence is to be taken has given its permission either generally or in the particular case; and

(b) he complies with the conditions which the competent authority has specified in the permission.

A Contracting State may declare that evidence may be taken under this Article without its prior permission.

Article 18

A Contracting State may declare that a diplomatic officer, consular agent or commissioner authorized to take evidence under Articles 15, 16 or 17, may apply to the competent authority designated by the declaring State for appropriate assistance to obtain the evidence by compulsion. The declaration may contain such conditions as the declaring State may see fit to impose.

a) si une autorité compétente désignée par l'Etat de résidence a donné son autorisation, soit d'une manière générale, soit pour chaque cas particulier, et

b) s'il respecte les conditions que l'autorité compétente a fixées dans l'autorisation.

Tout Etat contractant peut déclarer que les actes d'instruction prévus ci-dessus peuvent être accomplis sans son autorisation préalable.

Article 17

En matière civile ou commerciale, toute personne régulièrement désignée à cet effet comme commissaire, peut procéder, sans contrainte, sur le territoire d'un Etat contractant à tout acte d'instruction concernant une procédure engagée devant un tribunal d'un autre Etat contractant:

a) si une autorité compétente désignée par l'Etat de l'exécution a donné son autorisation, soit d'une manière générale, soit pour chaque cas particulier; et

b) si elle respecte les conditions que l'autorité compétente a fixées dans l'autorisation.

Tout Etat contractant peut déclarer que les actes d'instruction prévus ci-dessus peuvent être accomplis sans son autorisation préalable.

Article 18

Tout Etat contractant peut déclarer qu'un agent diplomatique ou consulaire ou un commissaire, autorisé à procéder à un acte d'instruction conformément aux articles 15, 16 et 17, a la faculté de s'adresser à l'autorité compétente désignée par ledit Etat, pour obtenir l'assistance nécessaire à l'accomplissement de cet acte par voie de contrainte. La déclaration peut comporter toute condition que l'Etat déclarant juge convenable d'imposer.

Przy udzielaniu takiej pomocy organ ten stosuje środki przymusu, które są odpowiednie i które są określone przez jego prawo wewnętrzne.

Artykuł 19

Przy wydawaniu zezwolenia określonego w artykułach 15, 16 lub 17 albo udzielając pomocy, o której mowa w artykule 18, właściwy organ może określić warunki, jakie uzna za konieczne, w szczególności dotyczące czasu i miejsca dokonania czynności dowodowych. Organ ten może także żądać, aby powiadomiono go z odpowiednim wyprzedzeniem o godzinie, dacie i miejscu dokonania czynności dowodowych; w takim przypadku przy dokonywaniu czynności dowodowych może być obecny przedstawiciel tego organu.

Artykuł 20

Przy dokonywaniu czynności dowodowych na podstawie artykułów niniejszego rozdziału może być obecny pełnomocnik osoby zainteresowanej, o ile został ustanowiony.

Artykuł 21

Przedstawiciel dyplomatyczny, urzędnik konsularny lub osoba wyznaczona, która na podstawie artykułów 15, 16 lub 17 uzyskała zezwolenie na przeprowadzenie dowodów:

- a) może dokonywać wszelkich czynności dowodowych, które nie są sprzeczne z prawem państwa, w którym dowody są przeprowadzane, lub sprzeczne z zezwoleniem wydanym na podstawie wymienionych artykułów, oraz może odbierać zeznania złożone pod przysięgą lub przyrzeczeniem;
- b) wezwanie do stawienia lub wzięcia udziału w czynnościach dowodowych sporządza się w języku miejsca, gdzie czynności dowodowe mają być dokonywane, lub dołącza się do wezwania tłumaczenie na ten język, chyba że osoba, której dotyczy czynność dowodowa, jest obywatelem państwa, w którym toczy się postępowanie;
- c) wezwanie powinno zawierać pouczenie, że zainteresowana

If the authority grants the application it shall apply any measures of compulsion which are appropriate and are prescribed by its law for use in internal proceedings.

Article 19

The competent authority, in giving the permission referred to in Article 15, 16 or 17, or in granting the application referred to in Article 18, may lay down such conditions as it deems fit, *inter alia*, as to the time and place of the taking of the evidence. Similarly it may require that it be given reasonable advance notice of the time, date and place of the taking of the evidence; in such a case a representative of the authority shall be entitled to be present at the taking of the evidence.

Article 20

In the taking of evidence under any Article of this Chapter persons concerned may be legally represented.

Article 21

Where a diplomatic officer, consular agent or commissioner is authorized under Articles 15, 16 or 17 to take evidence —

- (a) he may take all kinds of evidence which are not incompatible with the law of the State where the evidence is taken or contrary to any permission granted pursuant to the above Articles, and shall have power within such limits to administer an oath or take an affirmation;
- (b) a request to a person to appear or to give evidence shall, unless the recipient is a national of the State where the action is pending, be drawn up in the language of the place where the evidence is taken or be accompanied by a translation into such language;
- (c) the request shall inform the person that he may be legally

Lorsque l'autorité compétente fait droit à la requête, elle applique les moyens de contrainte appropriés et prévus par sa loi interne.

Article 19

L'autorité compétente, en donnant l'autorisation prévue aux articles 15, 16 et 17 ou dans l'ordonnance prévue à l'article 18, peut déterminer les conditions qu'elle juge convenables, relatives notamment aux heure, date et lieu de l'acte d'instruction. Elle peut de même demander que ces heure, date et lieu lui soient notifiés au préalable et en temps utile; en ce cas, un représentant de ladite autorité peut être présent à l'acte d'instruction.

Article 20

Les personnes visées par un acte d'instruction prévu dans ce chapitre peuvent se faire assister par leur conseil.

Article 21

Lorsqu'un agent diplomatique ou consulaire ou un commissaire est autorisé à procéder à un acte d'instruction en vertu des articles 15, 16 et 17:

- a) il peut procéder à tout acte d'instruction qui n'est pas incompatible avec la loi de l'Etat de l'exécution ou contraire à l'autorisation accordée en vertu desdits articles et recevoir, dans les mêmes conditions, une déposition sous serment ou avec affirmation;
- b) à moins que la personne visée par l'acte d'instruction ne soit ressortissante de l'Etat dans lequel la procédure est engagée, toute convocation à comparaître ou à participer à un acte d'instruction est rédigée dans la langue du lieu où l'acte d'instruction doit être accompli, ou accompagnée d'une traduction dans cette langue;
- c) la convocation indique que la personne peut être assistée de

osoba może mieć pełnomocnika, a w każdym państwie, które nie złożyło oświadczenia określonego w artykule 18, także pouczenie, że nie jest ona obowiązana do stawienia ani do wzięcia udziału w czynnościach dowodowych;

- d) czynności dowodowe są dokonywane według przepisów procedury obowiązujących sąd, przed którym zostało wszczęte postępowanie, jeżeli nie są one sprzeczne z prawem państwa, w którym są dokonywane;
- e) osoba biorąca udział w czynnościach dowodowych może powoływać się na prawa i obowiązki określone w artykule 11.

represented and, in any State that has not filed a declaration under Article 18, shall also inform him that he is not compelled to appear or to give evidence;

- (d) the evidence may be taken in the manner provided by the law applicable to the court in which the action is pending provided that such manner is not forbidden by the law of the State where the evidence is taken;
- (e) a person requested to give evidence may invoke the privileges and duties to refuse to give the evidence contained in Article 11.

son conseil, et, dans tout Etat qui n'a pas fait la déclaration prévue à l'article 18, qu'elle n'est pas tenue de comparaître ni de participer à l'acte d'instruction;

- d) l'acte d'instruction peut être accompli suivant les formes prévues par la loi du tribunal devant lequel la procédure est engagée, à condition qu'elles ne soient pas interdites par la loi de l'Etat de l'exécution;
- e) la personne visée par l'acte d'instruction peut invoquer les dispenses et interdictions prévues à l'article 11.

Artykuł 22

Okoliczność, że nie można było przeprowadzić dowodu w postępowaniu przewidzianym w niniejszym rozdziale wskutek odmowy osoby zobowiązanej do udziału w czynnościach dowodowych, nie stoi na przeszkodzie ponownemu zgłoszeniu wniosku o przeprowadzenie dowodu na podstawie rozdziału I.

Article 22

The fact that an attempt to take evidence under the procedure laid down in this Chapter has failed, owing to the refusal of a person to give evidence, shall not prevent an application being subsequently made to take the evidence in accordance with Chapter I.

Article 22

Le fait qu'un acte d'instruction n'ait pu être accompli conformément aux dispositions du présent chapitre en raison du refus d'une personne d'y participer, n'empêche pas qu'une commission rogatoire soit adressée ultérieurement pour le même acte, conformément aux dispositions du chapitre premier.

Rozdział III

Postanowienia ogólne

Artykuł 23

Umawiające się Państwo może w chwili podpisania, ratyfikacji lub przystąpienia do konwencji oświadczyć, że nie będzie wykonywało wniosków o przeprowadzenie dowodów, których przedmiotem będzie postępowanie znane w państwach prawa *common law* pod nazwą „*pre-trial discovery of documents*” (żądanie ujawnienia dokumentów przed wszczęciem postępowania sądowego).

Chapter III

General clauses

Article 23

A Contracting State may at the time of signature, ratification or accession, declare that it will not execute Letters of Request issued for the purpose of obtaining pre-trial discovery of documents as known in Common Law countries.

Chapitre III

Dispositions générales

Article 23

Tout Etat contractant peut, au moment de la signature, de la ratification ou de l'adhésion, déclarer qu'il n'exécute pas les commissions rogatoires qui ont pour objet une procédure connue dans les Etats du *Common Law* sous le nom de «pre-trial discovery of documents».

Artykuł 24

Umawiające się Państwo może wyznaczyć, poza organem centralnym, inne organy, określając ich właściwość. Jednakże w każdym wypadku wnioski mogą być przekazywane organowi centralnemu.

Państwa federalne mogą wyznaczyć kilka organów centralnych.

Article 24

A Contracting State may designate other authorities in addition to the Central Authority and shall determine the extent of their competence. However, Letters of Request may in all cases be sent to the Central Authority.

Federal States shall be free to designate more than one Central Authority.

Article 24

Tout Etat contractant peut désigner, outre l'Autorité centrale, d'autres autorités dont il détermine les compétences. Toutefois, les commissions rogatoires peuvent toujours être transmises à l'Autorité centrale.

Les Etats fédéraux ont la faculté de désigner plusieurs Autorités centrales.

Artykuł 25

Umawiające się Państwo, w którym obowiązuje kilka systemów prawnych, może wyznaczyć organy jednego z tych systemów, które będą wyłącznie właściwe do wykonywania wniosków w myśl postanowień niniejszej konwencji.

Article 25

A Contracting State which has more than one legal system may designate the authorities of one of such systems, which shall have exclusive competence to execute Letters of Request pursuant to this Convention.

Article 25

Tout Etat contractant, dans lequel plusieurs systèmes de droit sont en vigueur, peut désigner les autorités de l'un de ces systèmes, qui auront compétence exclusive pour l'exécution des commissions rogatoires en application de la présente Convention.

Artykuł 26

Jeżeli Umawiające się Państwo jest do tego zobowiązane ograniczeniami konstytucyjnymi, może zażądać od państwa wzywającego zwrotu kosztów związanych z wykonaniem wniosków i z doręczaniem pism koniecznych do zapewnienia stawienia osób, które mają być przesłuchane, kosztów stawienia takich osób oraz kosztów sporządzania protokołów z czynności dowodowych.

Article 26

A Contracting State, if required to do so because of constitutional limitations, may request the reimbursement by the State of origin of fees and costs, in connection with the execution of Letters of Request, for the service of process necessary to compel the appearance of a person to give evidence, the costs of attendance of such persons, and the cost of any transcript of the evidence.

Article 26

Tout Etat contractant, s'il y est tenu pour des raisons de droit constitutionnel, peut inviter l'Etat requérant à rembourser les frais d'exécution de la commission rogatoire et concernant la signification ou la notification à comparaître, les indemnités dues à la personne qui fait la déposition et l'établissement du procès-verbal de l'acte d'instruction.

Jeżeli państwo złożyło wniosek na podstawie postanowień ustępu poprzedzającego, każde inne Umawiające się Państwo może żądać od tego państwa zwrotu analogicznych kosztów.

Where a State has made a request pursuant to the above paragraph, any other Contracting State may request from that State the reimbursement of similar fees and costs.

Lorsqu'un Etat a fait usage des dispositions de l'alinéa précédent, tout autre Etat contractant peut inviter cet Etat à rembourser les frais correspondants.

Artykuł 27

Postanowienia niniejszej konwencji nie stoją na przeszkodzie temu, aby Umawiające się Państwo:

- a) oświadczyło, że wnioski mogą być przekazywane jego organom sądowym w inny sposób niż przewidziany w artykule 2;
- b) zezwoliło, zgodnie ze swym prawem wewnętrznym lub praktyką, na przeprowadzenie jakiegokolwiek czynności przewidzianej w niniejszej konwencji według mniej rygorystycznych warunków;
- c) zezwoliło, zgodnie ze swym prawem wewnętrznym lub praktyką, na inne sposoby przeprowadzenia czynności dowodowych niż te, które zostały określone przez niniejszą konwencję.

Article 27

The provisions of the present Convention shall not prevent a Contracting State from —

- (a) declaring that Letters of Request may be transmitted to its judicial authorities through channels other than those provided for in Article 2;
- (b) permitting, by internal law or practice, any act provided for in this Convention to be performed upon less restrictive conditions;
- (c) permitting, by internal law or practice, methods of taking evidence other than those provided for in this Convention.

Article 27

Les dispositions de la présente Convention ne font pas obstacle à ce qu'un Etat contractant:

- a) déclare que des commissions rogatoires peuvent être transmises à ses autorités judiciaires par d'autres voies que celles prévues à l'article 2;
- b) permette, aux termes de sa loi ou de sa coutume interne, d'exécuter les actes auxquels elle s'applique dans des conditions moins restrictives;
- c) permette, aux termes de sa loi ou de sa coutume interne, des méthodes d'obtention de preuves autres que celles prévues par la présente Convention.

Artykuł 28

Konwencja niniejsza nie stoi na przeszkodzie zawieraniu porozumień między dwoma lub więcej Umawiającymi się Państwami w sprawie odstąpienia od stosowania:

Article 28

The present Convention shall not prevent an agreement between any two or more Contracting States to derogate from —

Article 28

La présente Convention ne s'oppose pas à ce que des Etats contractants s'entendent pour déroger:

a) postanowień artykułu 2 w zakresie dotyczącym sposobu przekazywania wniosków;	(a) the provisions of Article 2 with respect to methods of transmitting Letters of Request;	a) à l'article 2, en ce qui concerne la voie de transmission des commissions rogatoires;
b) postanowień artykułu 4 w zakresie dotyczącym stosowania języków;	(b) the provisions of Article 4 with respect to the languages which may be used;	b) à l'article 4, en ce qui concerne l'emploi des langues;
c) postanowień artykułu 8 w zakresie dotyczącym udziału funkcjonariuszy organu wzywającego przy wykonywaniu wniosków;	(c) the provisions of Article 8 with respect to the presence of judicial personnel at the execution of Letters;	c) à l'article 8, en ce qui concerne la présence de magistrats à l'exécution des commissions rogatoires;
d) postanowień artykułu 11 w zakresie dotyczącym prawa i obowiązku odmowy zeznań;	(d) the provisions of Article 11 with respect to the privileges and duties of witnesses to refuse to give evidence;	d) à l'article 11, en ce qui concerne les dispenses et interdictions de déposer;
e) postanowień artykułu 13 w zakresie dotyczącym przekazywania dokumentów stwierdzających wykonanie wniosku;	(e) the provisions of Article 13 with respect to the methods of returning executed Letters to the requesting authority;	e) à l'article 13, en ce qui concerne la transmission des pièces constatant l'exécution;
f) postanowień artykułu 14 w zakresie dotyczącym pokrycia kosztów;	(f) the provisions of Article 14 with respect to fees and costs;	f) à l'article 14, en ce qui concerne le règlement des frais;
g) postanowień rozdziału II.	(g) the provisions of Chapter II.	g) aux dispositions du chapitre II.

Artykuł 29

Article 29

Article 29

Między Państwami-Stronami niniejszej konwencji, które są również stronami jednej lub obydwu Konwencji dotyczących procedury cywilnej, podpisanych odpowiednio w Hadze dnia 17 lipca 1905 r. i dnia 1 marca 1954 r., niniejsza konwencja zastępuje artykuły od 8 do 16 wcześniejszych konwencji.

Between Parties to the present Convention who are also Parties to one or both of the Conventions on Civil Procedure signed at the Hague on the 17th of July 1905 and the 1st of March 1954, this Convention shall replace Articles 8—16 of the earlier Conventions.

La présente Convention remplacera, dans les rapports entre les Etats qui l'auront ratifiée, les articles 8 à 16 des Conventions relatives à la procédure civile, respectivement signées à La Haye le 17 juillet 1905 et le premier mars 1954, dans la mesure où lesdits Etats sont Parties à l'une ou l'autre de ces Conventions.

Artykuł 30

Article 30

Article 30

Konwencja niniejsza nie narusza stosowania artykułu 23 konwencji z 1905 r. lub artykułu 24 konwencji z 1954 r.

The present Convention shall not affect the application of Article 23 of the Convention of 1905, or of Article 24 of the Convention of 1954.

La présente Convention ne porte pas atteinte à l'application de l'article 23 de la Convention de 1905, ni de l'article 24 de celle de 1954.

Artykuł 31

Article 31

Article 31

Porozumienia dodatkowe między stronami konwencji z 1905 r. i 1954 r. uważa się za mające zastosowanie również do niniejszej konwencji, chyba że strony uzgodniły inaczej.

Supplementary Agreements between Parties to the Conventions of 1905 and 1954 shall be considered as equally applicable to the present Convention unless the Parties have otherwise agreed.

Les accords additionnels aux Conventions de 1905 et de 1954, conclus par les Etats contractants, sont considérés comme également applicables à la présente Convention, à moins que les Etats intéressés n'en conviennent autrement.

Artykuł 32

Article 32

Article 32

Bez uszczerbku dla postanowień artykułów 29 i 31, konwencja niniejsza nie stoi na przeszkodzie stosowaniu konwencji, których Umawiające się Państwa są lub będą

Without prejudice to the provisions of Articles 29 and 31, the present Convention shall not derogate from conventions containing provisions on the matters covered by

Sans préjudice de l'application des articles 29 et 31, la présente Convention ne déroge pas aux conventions auxquelles les Etats contractants sont ou seront Parties

dą stronami, zawierających postanowienia w sprawie zagadnień regulowanych przez niniejszą konwencję.

Artykuł 33

Każde państwo może w chwili podpisania, ratyfikacji lub przystąpienia wyłączyć w całości lub w części stosowanie postanowień artykułu 4 ustęp 2 oraz rozdziału II. Żadne inne zastrzeżenie nie jest dopuszczalne.

Każde Umawiające się Państwo może w każdym czasie cofnąć złożone zastrzeżenie; zastrzeżenie traci moc sześćdziesiątego dnia po zawiadomieniu o cofnięciu zastrzeżenia.

Jeżeli państwo złożyło zastrzeżenie, inne Państwo dotknięte tym zastrzeżeniem może zastosować tę samą zasadę w stosunku do państwa składającego zastrzeżenie.

Artykuł 34

Państwo może w każdym czasie wycofać lub zmienić złożone oświadczenie.

Artykuł 35

Umawiające się Państwo zawiadamia Ministerstwo Spraw Zagranicznych Niderlandów, w chwili składania dokumentu ratyfikacyjnego lub dokumentu przystąpienia albo w późniejszym terminie, o wyznaczeniu organów zgodnie z artykułami 2, 8, 24 i 25.

Umawiające się Państwo w miarę potrzeby odpowiednio zawiadamia Ministerstwo o:

- a) wyznaczeniu organów, do których przedstawiciele dyplomatyczni lub urzędnicy konsularni powinni zwracać się na podstawie artykułu 16, i o wyznaczeniu organów upoważnionych do wydawania zezwolenia lub udzielania pomocy przewidzianych w artykułach 15, 16 i 18;
- b) wyznaczeniu organów upoważnionych do udzielania osobie wyznaczonej zezwolenia przewidzianego w artykule 17 lub pomocy przewidzianej w artykule 18;

this Convention to which the Contracting States are, or shall become Parties.

Article 33

A State may, at the time of signature, ratification or accession exclude, in whole or in part, the application of the provisions of paragraph 2 of Article 4 and of Chapter II. No other reservation shall be permitted.

Each Contracting State may at any time withdraw a reservation it has made; the reservation shall cease to have effect on the sixtieth day after notification of the withdrawal.

When a State has made a reservation, any other State affected thereby may apply the same rule against the reserving State.

Article 34

A State may at any time withdraw or modify a declaration.

Article 35

A Contracting State shall, at the time of the deposit of its instrument of ratification or accession, or at a later date, inform the Ministry of Foreign Affairs of the Netherlands of the designation of authorities, pursuant to Articles 2, 8, 24 and 25.

A Contracting State shall likewise inform the Ministry, where appropriate, of the following —

- (a) the designation of the authorities to whom notice must be given, whose permission may be required, and whose assistance may be invoked in the taking of evidence by diplomatic officers and consular agents, pursuant to Articles 15, 16 and 18 respectively;
- (b) the designation of the authorities whose permission may be required in the taking of evidence by commissioners pursuant to Article 17 and of those who may grant the assistance provided for in Article 18;

et qui contiennent des dispositions sur les matières réglées par la présente Convention.

Article 33

Tout Etat, au moment de la signature, de la ratification ou de l'adhésion, a la faculté d'exclure en tout ou en partie l'application des dispositions de l'alinéa 2 de l'article 4, ainsi que du chapitre II. Aucune autre réserve ne sera admise.

Tout Etat contractant pourra, à tout moment, retirer une réserve qu'il aura faite; l'effet de la réserve cessera le soixantième jour après la notification du retrait.

Lorsqu'un Etat aura fait une réserve, tout autre Etat affecté par celle-ci peut appliquer la même règle à l'égard de l'Etat qui a fait la réserve.

Article 34

Tout Etat peut à tout moment retirer ou modifier une déclaration.

Article 35

Tout Etat contractant indiquera au Ministère des Affaires Etrangères des Pays-Bas, soit au moment du dépôt de son instrument de ratification ou d'adhésion, soit ultérieurement, les autorités prévues aux articles 2, 8, 24 et 25.

Il notifiera, le cas échéant, dans les mêmes conditions:

- a) la désignation des autorités auxquelles les agents diplomatiques ou consulaires doivent s'adresser en vertu de l'article 16 et de celles qui peuvent accorder l'autorisation ou l'assistance prévues aux articles 15, 16 et 18;
- b) la désignation des autorités qui peuvent accorder au commissaire l'autorisation prévue à l'article 17 ou l'assistance prévue à l'article 18;

c) oświadczeniach przewidzianych w artykułach 4, 8, 11, 15, 16, 17, 18, 23 i 27; d) wycofaniu lub zmianie wyżej wymienionych wyznaczeń i oświadczeń; e) wycofaniu zastrzeżeń.	(c) declarations pursuant to Articles 4, 8, 11, 15, 16, 17, 18, 23 and 27; (d) any withdrawal or modification of the above designations and declarations; (e) the withdrawal of any reservation.	c) les déclarations visées aux articles 4, 8, 11, 15, 16, 17, 18, 23 et 27; d) tout retrait ou modification des désignations et déclarations mentionnées ci-dessus; e) tout retrait de réserves.
Artykuł 36	Article 36	Article 36
Nieporozumienia mogące powstać w związku ze stosowaniem niniejszej konwencji między Umawiającymi się Państwami będą wyjaśniane w drodze dyplomatycznej.	Any difficulties which may arise between Contracting States in connection with the operation of this Convention shall be settled through diplomatic channels.	Les difficultés qui s'élèveraient entre les Etats contractants à l'occasion de l'application de la présente Convention seront réglées par la voie diplomatique.
Artykuł 37	Article 37	Article 37
Konwencja niniejsza jest otwarta do podpisu dla państw reprezentowanych na Jedenastej Sesji Haskiej Konferencji Prawa Prywatnego Międzynarodowego.	The present Convention shall be open for signature by the States represented at the Eleventh Session of the Hague Conference on Private International Law.	La présente Convention est ouverte à la signature des Etats représentés à la Onzième session de la Conférence de La Haye de droit international privé.
Podlega ona ratyfikacji, a dokumenty ratyfikacyjne składa się Ministerstwu Spraw Zagranicznych Niderlandów.	It shall be ratified, and the instruments of ratification shall be deposited with the Ministry of Foreign Affairs of the Netherlands.	Elle sera ratifiée et les instruments de ratification seront déposés auprès du Ministère des Affaires Etrangères des Pays-Bas.
Artykuł 38	Article 38	Article 38
Konwencja niniejsza wejdzie w życie sześćdziesiątego dnia po złożeniu trzeciego dokumentu ratyfikacyjnego zgodnie z artykułem 37 ustęp 2.	The present Convention shall enter into force on the sixtieth day after the deposit of the third instrument of ratification referred to in the second paragraph of Article 37.	La présente Convention entrera en vigueur le soixantième jour après le dépôt du troisième instrument de ratification prévu par l'article 37, alinéa 2.
Dla każdego państwa sygnatariusza, które złoży dokument ratyfikacyjny w późniejszym terminie, konwencja wejdzie w życie sześćdziesiątego dnia po złożeniu przez to państwo dokumentu ratyfikacyjnego.	The Convention shall enter into force for each signatory State which ratifies subsequently on the sixtieth day after the deposit of its instrument of ratification.	La Convention entrera en vigueur, pour chaque Etat signataire ratifiant postérieurement, le soixantième jour après le dépôt de son instrument de ratification.
Artykuł 39	Article 39	Article 39
Każde państwo nie reprezentowane na Jedenastej Sesji Haskiej Konferencji Prawa Prywatnego Międzynarodowego, które jest członkiem tej Konferencji, Organizacji Narodów Zjednoczonych, wyspecjalizowanej agencji tej Organizacji lub jest stroną Statutu Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości, może przystąpić do niniejszej konwencji po jej wejściu w życie zgodnie z artykułem 38 ustęp 1.	Any State not represented at the Eleventh Session of the Hague Conference on Private International Law which is a Member of this Conference or of the United Nations or of a specialized agency of that Organization, or a Party to the Statute of the International Court of Justice may accede to the present Convention after it has entered into force in accordance with the first paragraph of Article 38.	Tout Etat non représenté à la Onzième session de la Conférence de La Haye de droit international privé qui est Membre de la Conférence ou de l'Organisation des Nations Unies ou d'une institution spécialisée de celle-ci ou Partie au Statut de la Cour Internationale de Justice pourra adhérer à la présente Convention après son entrée en vigueur en vertu de l'article 38, alinéa premier.
Dokument przystąpienia składa się Ministerstwu Spraw Zagranicznych Niderlandów.	The instrument of accession shall be deposited with the Ministry of Foreign Affairs of the Netherlands.	L'instrument d'adhésion sera déposé auprès du Ministère des Affaires Etrangères des Pays-Bas.

Konwencja wejdzie w życie w stosunku do państwa, które do niej przystąpiło, sześćdziesiątego dnia po złożeniu przez nie dokumentu przystąpienia.

Przystąpienie staje się skuteczne tylko w stosunkach między państwem przystępującym a tymi Umawiającymi się Państwami, które złożą oświadczenie o przyjęciu przystąpienia. Oświadczenie takie składa się Ministerstwu Spraw Zagranicznych Niderlandów, które przekaże jego uwierzytelniony odpis każdemu Umawiającemu się Państwu drogą dyplomatyczną.

Konwencja wejdzie w życie między państwem przystępującym a państwem, które złożyło oświadczenie o przyjęciu przystąpienia, sześćdziesiątego dnia po złożeniu oświadczenia o przyjęciu.

Artykuł 40

Każde państwo może w chwili podpisania, ratyfikacji lub przystąpienia oświadczyć, że konwencja niniejsza ma zastosowanie do wszystkich terytoriów, które reprezentuje w stosunkach międzynarodowych, do jednego lub kilku z tych terytoriów. Oświadczenie takie staje się skuteczne od chwili wejścia w życie konwencji w stosunku do tego państwa.

Później o takim rozszerzeniu stosowania konwencji zawiadamia się Ministerstwo Spraw Zagranicznych Niderlandów.

Konwencja wejdzie w życie dla terytoriów wymienionych w takim oświadczeniu o rozszerzeniu sześćdziesiątego dnia po dokonaniu zawiadomienia określonego w ustępie poprzedzającym.

Artykuł 41

Konwencja niniejsza obowiązuje przez pięć lat od daty jej wejścia w życie zgodnie z artykułem 38 ustęp 1, również dla państw, które później ją ratyfikowały lub do niej przystąpiły.

W braku wypowiedzenia konwencja ulega milcząco przedłużaniu na kolejne okresy pięcioletnie.

The Convention shall enter into force for a State acceding to it on the sixtieth day after the deposit of its instrument of accession.

The accession will have effect only as regards the relations between the acceding State and such Contracting States as will have declared their acceptance of the accession. Such declaration shall be deposited at the Ministry of Foreign Affairs of the Netherlands; this Ministry shall forward, through diplomatic channels, a certified copy to each of the Contracting States.

The Convention will enter into force as between the acceding State and the State that has declared its acceptance of the accession on the sixtieth day after the deposit of the declaration of acceptance.

Article 40

Any State may, at the time of signature, ratification or accession, declare that the present Convention shall extend to all the territories for the international relations of which it is responsible, or to one or more of them. Such a declaration shall take effect on the date of entry into force of the Convention for the State concerned.

At any time thereafter, such extensions shall be notified to the Ministry of Foreign Affairs of the Netherlands.

The Convention shall enter into force for the territories mentioned in such an extension on the sixtieth day after the notification indicated in the preceding paragraph.

Article 41

The present Convention shall remain in force for five years from the date of its entry into force in accordance with the first paragraph of Article 38, even for States which have ratified it or acceded to it subsequently.

If there has been no denunciation, it shall be renewed tacitly every five years.

La Convention entrera en vigueur, pour l'Etat adhérent, le sixantième jour après le dépôt de son instrument d'adhésion.

L'adhésion n'aura d'effet que dans les rapports entre l'Etat adhérent et les Etats contractants qui auront déclaré accepter cette adhésion. Cette déclaration sera déposée auprès du Ministère des Affaires Etrangères des Pays-Bas; celui-ci en enverra, par la voie diplomatique, une copie certifiée conforme, à chacun des Etats contractants.

La Convention entrera en vigueur entre l'Etat adhérent et l'Etat ayant déclaré accepter cette adhésion soixante jours après le dépôt de la déclaration d'acceptation.

Article 40

Tout Etat, au moment de la signature, de la ratification ou de l'adhésion, pourra déclarer que la présente Convention s'étendra à l'ensemble des territoires qu'il représente sur le plan international, ou à l'un ou plusieurs d'entre eux. Cette déclaration aura effet au moment de l'entrée en vigueur de la Convention pour ledit Etat.

Par la suite, toute extension de cette nature sera notifiée au Ministère des Affaires Etrangères des Pays-Bas.

La Convention entrera en vigueur, pour les territoires visés par l'extension, le soixantième jour après la notification mentionnée à l'alinéa précédent.

Article 41

La présente Convention aura une durée de cinq ans à partir de la date de son entrée en vigueur, conformément à l'article 38, alinéa premier, même pour les Etats qui l'auront ratifiée ou y auront adhéré postérieurement.

La Convention sera renouvelée tacitement de cinq en cinq ans, sauf dénonciation.

Oświadczenie o wypowiedzeniu przekazuje się Ministerstwu Spraw Zagranicznych Niderlandów co najmniej na sześć miesięcy przed upływem okresu pięcioletniego.

Wypowiedzenie może ograniczać się do niektórych terytoriów, do których konwencja ma zastosowanie.

Wypowiedzenie staje się skuteczne tylko w stosunku do państwa, które je złożyło. Konwencja pozostaje w mocy w stosunku do innych Umawiających się Państw.

Artykuł 42

Ministerstwo Spraw Zagranicznych Niderlandów zawiadomi państwa określone w artykule 37 oraz państwa, które przystąpiły do konwencji, zgodnie z artykułem 39, o:

- a) podpisach i ratyfikacjach wymienionych w artykule 37;
- b) dniu wejścia w życie niniejszej konwencji zgodnie z artykułem 38 ustęp 1;
- c) przystąpieniach określonych w artykule 39 i datach, w których stają się one skuteczne;
- d) rozszerzeniach określonych w artykule 40 i datach, w których stają się one skuteczne;
- e) wyznaczeniach, zastrzeżeniach i oświadczeniach wymienionych w artykułach 33 i 35;
- f) wypowiedzeniach wymienionych w artykule 41 ustęp 3.

Na dowód czego niżej podpisa- ni, będąc do tego należycie upo- ważnieni, podpisali niniejszą kon- wencję.

Sporządzono w Hadze dnia 18 marca 1970 r., w językach angielskim i francuskim, przy czym oba teksty są jednakowo autentyczne, w jednym egzemplarzu, który skła- da się w archiwach Rządu Niderlan- dów i którego uwierzytelniony od- pis przekazuje się drogą dyploma- tyczną każdemu państwu reprezen- towanemu na Jedenastej Sesji Ha- skiej Konferencji Prawa Prywatne- go Międzynarodowego.

Any denunciation shall be noti- fied to the Ministry of Foreign Affa- irs of the Netherlands at least six months before the end of the five year period.

It may be limited to certain of the territories to which the Conven- tion applies.

The denunciation shall have ef- fect only as regards the State which has notified it. The Convention shall remain in force for the other Contracting States.

Article 42

The Ministry of Foreign Affairs of the Netherlands shall give notice to the States referred to in Article 37 and to the States which have ac- ceded in accordance with Article 39, of the following —

- (a) the signatures and ratifications referred to in Article 37;
- (b) the date on which the present Convention enters into force in accordance with the first para- graph of Article 38;
- (c) the accessions referred to in Ar- ticle 39 and the dates on which they take effect;
- (d) the extensions referred to in Article 40 and the dates on which they take effect;
- (e) the designations, reservations and declarations referred to in Articles 33 and 35;
- (f) the denunciations referred to in the third paragraph of Article 41.

In witness whereof the undersi- gned, being duly authorised there- to, have signed the present Con- vention.

Done at The Hague, on the 18th day of March 1970, in the English and French languages, both texts being equally authentic, in a single copy which shall be deposited in the archives of the Government of the Netherlands, and of which a cer- tified copy shall be sent, through the diplomatic channel, to each of the States represented at the Ele- venth Session of the Hague Confe- rence on Private International Law.

La dénonciation sera, au moins six mois avant l'expiration du délai de cinq ans, notifiée au Ministère des Affaires Etrangères des Pays- -Bas.

Elle pourra se limiter à certains des territoires auxquels s'applique la Convention.

La dénonciation n'aura d'effet qu'à l'égard de l'Etat qui l'aura noti- fiée. La Convention restera en vige- ur pour les autres Etats contrac- tants.

Article 42

Le Ministère des Affaires Etrangères des Pays-Bas notifiera aux Etats visés à l'article 37, ainsi qu'aux Etats qui auront adhéré con- formément aux dispositions de l'article 39:

- a) les signatures et ratifications visées à l'article 37;
- b) la date à laquelle la présente Convention entrera en vigueur conformément aux disposi- tions de l'article 38, alinéa pre- mier;
- c) les adhésions visées à l'article 39 et la date à laquelle elles au- ront effet;
- d) les extensions visées à l'article 40 et la date à laquelle elles au- ront effet;
- e) les désignations, réserves et déclarations mentionnées aux articles 33 et 35;
- f) les dénonciations visées à l'ar- ticle 41, alinéa 3.

En foi de quoi, les soussignés, dûment autorisés, ont signé la présente Convention.

Fait à La Haye, le 18 mars 1970, en français et en anglais, les deux textes faisant également foi, en un seul exemplaire, qui sera déposé dans les archives du Gouverne- ment des Pays-Bas et dont une co- pie certifiée conforme sera remise, par la voie diplomatique, à chacun des Etats représentés à la Onzième session de la Conférence de La Haye de droit international privé.

- Po zaznajomieniu się z powyższą konwencją, w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej oświadczam, że:
- konwencja została uznana za słuszną,
 - Rzeczpospolita Polska postanawia przystąpić do tej konwencji, zastrzegając, iż artykuł 23 i artykuł 33 konwencji nie będą miały zastosowania w stosunku do Rzeczypospolitej Polskiej,
 - z uwzględnieniem wyżej wspomnianego zastrzeżenia konwencja będzie niezmiennie zachowywana.

Na dowód czego wydany został akt niniejszy, opatrzony pieczęcią Rzeczypospolitej Polskiej.

Dano w Warszawie dnia 19 grudnia 1995 r.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *L. Wałęsa*

L.S.

Minister Spraw Zagranicznych: *W. Bartoszewski*

583

OŚWIADCZENIE RZĄDOWE

z dnia 11 kwietnia 2000 r.

w sprawie przystąpienia przez Rzeczpospolitą Polską do Konwencji o przeprowadzaniu dowodów za granicą w sprawach cywilnych lub handlowych, sporządzonej w Hadze dnia 18 marca 1970 r.

Podaje się niniejszym do wiadomości, że zgodnie z artykułami 37 i 39 Konwencji o przeprowadzaniu dowodów za granicą w sprawach cywilnych lub handlowych, sporządzonej w Hadze dnia 18 marca 1970 r., konwencja została ratyfikowana dnia 19 grudnia 1995 r., a dnia 13 lutego 1996 r. Ministerstwu Spraw Zagranicznych Królestwa Niderlandów, jako depozytariuszowi, złożony został dokument przystąpienia przez Rzeczpospolitą Polską do wymienionej konwencji.

Zgodnie z jej artykułem 39 ustęp 3 konwencja weszła w życie w stosunku do Rzeczypospolitej Polskiej dnia 13 kwietnia 1996 r.

W trakcie składania dokumentu przystąpienia dokonano zgłoszenia następujących oświadczeń i zastrzeżeń:

Oświadczenia:

Artykuł 2 ustęp 1 — organem centralnym wyznaczonym do przyjmowania wniosków o przeprowadzanie dowodów pochodzących od sądów innych Umawiających się Państw jest w Rzeczypospolitej Polskiej Ministerstwo Sprawiedliwości.

Artykuł 8 — organem wyznaczonym do wydawania zgody jest Ministerstwo Sprawiedliwości.

Artykuł 24 i artykuł 27 punkt a) — innymi organami (poza organem centralnym), właściwymi do przyjmowania wniosków, są sądy wojewódzkie.

Zastrzeżenia:

Artykuł 23 — Rzeczpospolita Polska oświadcza, że nie będzie wykonywała wniosków, których przedmiotem będzie postępowanie znane w państwach prawa

common law pod nazwą „*pre-trial discovery of documents*”.

Artykuł 33 — Rzeczpospolita Polska wyłącza stosowanie na jej terytorium:

- a) postanowień artykułu 4 ustęp 2,
- b) postanowień rozdziału II konwencji, z wyjątkiem postanowień artykułu 15.

Konwencja weszła w życie między Rzeczpospolitą Polską a:

Luksemburgiem	2 czerwca 1996 r.
Danią	22 czerwca 1996 r.
Słowacją	25 czerwca 1996 r.
Izraelem	30 czerwca 1996 r.
Finlandią	5 sierpnia 1996 r.
Niderlandami	16 sierpnia 1996 r.
(dla Królestwa w Europie i Aruby)	
Niemcami	14 września 1996 r.
Stanami Zjednoczonymi Ameryki	11 listopada 1996 r.
Norwegią	20 grudnia 1996 r.
Australią	10 stycznia 1997 r.
Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej	
(także dla Terytoriów Zależnych: Anguilli, Wysp Kajmanów, Wysp Channel, Obszarów Suwerennej Bazy na Cyprze, Wysp Falklandzkich, Gibraltaru, Hong Kongu i Wyspy Man)	21 lutego 1997 r.
Cyprem	16 marca 1997 r.